

Alarar mugu vera á vakt

Eitrandi algan »dictyocha speculum« er í flest øllum firðum í landinum, og eru røttu fyrirteytnar, blómar hon upp og kann drepa allan fisk í aliringi. Higartil hevur hon bert tikið seg upp á Skálafjørðinum

ÓLAVUR Í BEITI

Hevði tað ikki verið borið so skjótt at á Skálafjørðinum var allur laksurin deyður í ringunum hjá alibrúku Luna og Bakkafrøst. Alt var gjørt fyri at fáa fiskinum frískan sjógv. Tveir sandbátar pumpaðu sjógv úr djúpum vatni inn í ringarnar, eisini meðan teir vórðu sleipaðir út á Nes, har teir liggja nú.

Algan »dictyocha speculum« er kend í Føroyum og er so at siga á øllum firðum í landinum, men hetta er fyrsta ferð at hon blómar upp. Algan hevur einki skal, hon er rund og hevur ein

serstakan svimjitráð, so hon svimur. Tí er einki at gera, tá hon tekur seg upp enn at rýma undan henni, og tað var eisini gjørt inni á Skálafjørðinum við góðum úrsliti, hóast alt. Alibrúkið Luna kannar nú, hvussu nógvur fiskur er deyður, og seinast vit frættu, er talan um góð 15 tons.

Gevst at eta

Fyrsta fráboðan um, at algan kanska er farin at blóma, er, at fiskurin hevur ongan hug at eta. Og tá so fiskur doyri, raður um at bera skjótt at.

Men Karina Nattestad, umhvørvisteknikari á Fiski-

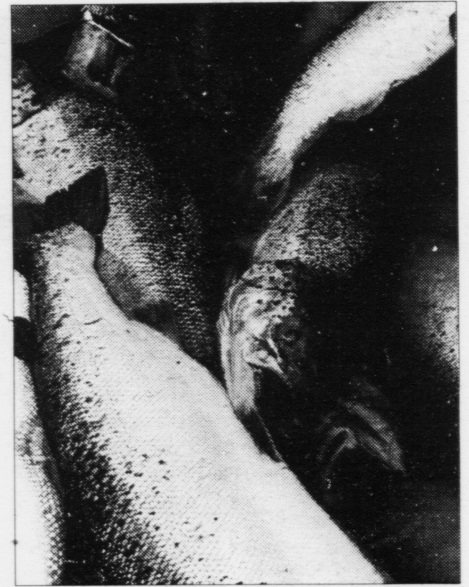
rannsóknarstovuni, heitir á allar alarar um við jøvnum millumbili at senda Fiskirannsóknarstovuni eina sodavatnsfløsku av sjógvi, so Fiskirannsóknarstovan skjótt fær staðfest, hvussu stórt er við eitt alibrúk. Fiskirannsóknarstovan hevur ikki manning at fara um alt landið og gera slíkar royndir.

Alarar gloyma, at vit eru til og at tað er ein algutasta á Fiskirannsóknarstovuni, sigur Karina Nattestad sum vónar at alarar fara at senda sjógvroyndir til Fiskirannsóknarstovuna at kanna.

Tryggingin dekkar

Og eisini Tryggingarsambandið fegnast um, at so skjótt var athorið inni á Skálafjørðinum. Virgar Dahl á Tryggingarsambandinum sigur, at Tryggingin dekkar allar útreiðslurnar í sambandi við bjargingina inni á Skálafjørðinum, tí brúkinu eru tryggjað móti algu.

Tað er munur á alingini nú og fyrr, tí alarar eru seriøsari í dag enn teir hava verið, og eru á vakt alla tíðina, so Tryggingin kemur ofta fyrr inn í myndina og kann hjálpa til at skaðin ikki verður so umfangandi, sigur hann.

Signar á Brúnni, Undirvísingar- og mentamálaráðharri:

Skúlin og mentan raðfestast hægri

– Tá ið tað kemur til at játta skúla og mentan pengar, verða hesi øki ikki raðfest nóg høgt, sigur nýggi landsstýrismadurin í Undirvísingar- og mentamálum, Signar á Brúnni

TURID KJØLBRO

Hetta er triðju ferð Signar á Brúnni, tingmaður úr Fuglafirði, setir seg í ein landsstýrissess, og málini hann skal umsita komandi fyra árinu eru undirvísingar- og mentamál, mál hann eisini hevur umsitið fyrr.

Signar varð fyrstu ferð valdur inn á ting í 1970 sum 25 ára gamal og er tiskil ein teirra, ið hevur sitið longest á tingi. Hann er útbúgvinn lærari.

Í samgonguskjalinum hevur Landsstýrið sett sær fyrri, at fólkaskúlin, miðnámskúlin og tær hægri útbúgvingarnar skulu styrkjast, soleiðis at tær kunnu fylgja tøkniligu samskiptismenningini. Hvørji ítökilig mál hevur tú sett tær fyrri at fremja innan skúlaøkið?

– Í samgonguskjalinum hava vit felt niður, hvat vit ætla. Eg kundi hugsað mær at tikið nýggju fólkaskúlalógina upp. Sjálvur havi eg funnist at henni í tinginum, men hinvegin má eg ásanna, at hon er samtykt av løgtinginum. Vit hava samtykt eina nýggja fólkaskúlalóg, har karmarnir eru ógvuliga víðir. Lógin, vit høvdu frammanundan frá 1978 hevði eisini víðar karmar, men teir vóru ongantíð fyltir út. Tað sum eg fylst at er, at pengarnir fylgja ikki við til at fylgja øllum upp í nýggju fólkaskúlalógini. Tí fari eg at kanna alla fólkaskúlalógina sum hon er.

– Sum lærari veit eg, hvat eg tosi um. Støðan er ikki nóg góð og har verða tær nógvu byrðarnar í nógvum førum lagdar yvir á kommunurnar í sambandi við tað, ið er ásett í nýggju fólkaskúlalógini, sigur Signar á Brúnni.

skúlalógini, sigur Signar á Brúnni.

Eru fólkaskúlalærarnir nóg búnir at fylgja nýggju fólkaskúlalógini?

– Nei, og tað er júst tað, eg havi ført fram. Sum vit minnst var samtyktin av nýggju fólkaskúlalógini útsett eitt ár, soleiðis at vit kundu ávirka viðgerðina enn meir. Lærarnir eru ikki nóg búnir og skal eg tosa fyrri meg sjálvan, havi eg ikki verið nóg búgvinn at taka ímóti øllum tí nýggja í lógini, til dømis drama, fjølmiðlar og annað. Spurningurin er, hvørjir lærarar kunnu tað. Tað ræðist eg, at man ikki er fyrireikaður til at átaka sær so stóra broytingar. Vit mugu styrkja lærarnar og geva teim frálæru í tí nýggja, soleiðis at fakið ikki bara verður nakað tú hevur afturat. Útbúgvingin av lærarum er ikki nóg góð og har skal ein nýggi lóg gerast. Eitt mál eg havi sett mær er at fara í holt við eina nýggja læraraskúlautbúgving.

Mentan

Føroyar brúka nógv minni pening til mentan enn onnur lond. 0,9 % av Bruttotjóðarúrtøkuni í mun til Ísland, sum brúkar 2,5 %.

Verður mentan raðfest hægri við tær sum landsstýrismanni?

– Tað er altíð so takksamt at brúka tøl at sammeta við. Mentan í Føroyum er heilt ódrísi enn í til dømis í Danmark. Samfelagið hjá okkum er eitt oyggjasamfelag, har fólk í útjardarum í grundini eru tey sum mynda og stýra mentanini. Hon verður ikki stýrd alment. Á ávisum økjum er heilt greitt, at vit mugu brúka meiri pengar til mentamál.

Føroysk mentan er afturlitandi, meðan mentanin í hinum Norðurlöndum byggir í størri mun á nútíðarmentan.

– Hasi víðurskiptini eiga vit eisini at taka upp til viðgerðar. Men skalt tú fremja broytingar, skortar tað altíð uppá pengar. Og tað er har trupulleikin liggur. Viljin er har, men tá ið tað kemur til at játta pengar, eru teir ikki tøkir.

Tað sýnist sum politikarar ikki hava skilt, at mentan er eitt tilfeingi?

– Mentan er heilt greitt tilfeingi og eg havi altíð hildið, at hon verður óvítundin vird og mett. Og partvís skúlin eisini.

– Í samgonguskjalinum stendur, at ein greiður mentapolitikur verður orðaður við stóði í mentanarálitum. Mentamál fáa eina positivu viðgerð frá mær og alt tað sum annars kemur frá mentafólki. Spurningurin er bara, hvat vit megna at seta á fíggjarlógina og hvat tað kostar, sigur Signar á Brúnni.

Skjalið

Samgonguskjalið leggur upp til, at møguleiki er fyrri- og eftirskúla.

Føroyar eiga at mennast í altjóða granskningar- og útbúgvingarhøpi. Vinnuskúlarnir verða styrktir til nýggjar avbjóðingar. Innan marknaðarføring, innan tekniska økið og innan lærugreinir, sum eru neyðugar í komandi oljувinnuni.

Lógin um lestrarstuðul skal dagførst, og landsstýrið skal føra ein útbúgvingarpolitikk, sum eggjar ungdommi at nema sær útbúgving uttan fyrri Norðurlond. Á fjølmiðlaðkinum eigur føroyska tilfarið at verða styrkt.

Signar Hansen – landsstýrismadur